

THEATERSTAD GENT

Inleiding

Of er zoiets bestaat als een “Gentse school” in het theater is betwistbaar. Het is echter wel duidelijk dat Gent zich manifesteert als een theaterstad waar tal van artiesten en groepen actief zijn, innoverende producties tot stand komen en nieuwe initiatieven ontstaan. Kortom, deze stad blijkt vooral sedert enkele decennia een bloeiende theaterbiotoop te zijn.

Nu het NTGent met Johan Simons aan het roer zich manifesteert als een open huis dat midden in de stad en in de samenleving staat, leek het de redactie interessant om te trachten de boeiende en grillige theaterconstellatie van Gent door te lichten. Dit themanummer van *Documenta* brengt een zestal bijdragen samen die elk gewijd zijn aan een bepaald gezelschap, artiest of fenomeen. Uiteraard kan deze bundel geen volledige analyse van het Gentse theaterlandschap bieden. De auteurs van de diverse artikels exploreren echter wel de specifieke werking en de vernieuwende tendensen van de belangrijkste gezelschappen. Zo krijgt de lezer toch ook enigszins een totaalbeeld en een indruk van de dynamiek van de Gentse theaterscène.

Het lijkt geen twijfel dat het vernieuwde NTGent een cruciale rol zal spelen in de ontwikkeling van het theater in Gent en Vlaanderen in de komende jaren. Daarom schetst Johan Thielemans in de openingsbijdrage de gewijzigde situatie van de stadstheaters en bespreekt hij de nieuwe en ambitieuze aanpak van het NTGent die duidelijk op ruime samenwerkingsverbanden en sterke interactie gericht is. In een vorig nummer van *Documenta* (2004, nr. 2) tekende dezelfde auteur al een artistiek portret van Johan Simons, die de nieuwe koers belichaamt. De benaming NTGent werd bewust gekozen omwille van de continuïteit van het stadstheater en om de verbondenheid met de gemeenschap te beklemtonen.

In de moeilijke na-oorlogse periode verloor Gent zijn eigen gezelschap. Het duurde tot 1965 vooraleer het NTG van start kon gaan in de schouwburg aan het Sint-Baafsplein. Maar misschien is het precies door het ontbreken van een dominant officieel gezelschap dat er ruimte en een publiek is voor tal van kleinschalige, grensverleggende initiatieven. Niet toevallig is Arca het theater dat zich binnen de kamertoneelbeweging het sterkst gemanifesteerd heeft als een theater waar de eigentijdse dramaturgie voorop stond. En in de jaren tachtig was Arca de exponent bij uitstek van een nieuwe postmodernistische theatercultuur. In de jaren zeventig maakte Pierre Vlerick van de Zwarte Zaal in de Academie een centrum

waar allerlei vernieuwende en experimentele producties uit het buitenland te gast waren. Ook in de jaren zeventig werd in Teater Arena de basis gelegd voor de musical in Vlaanderen. Met Eva Bals Speeltheater is Gent de bakermat van de hedendaagse podiumkunst van en voor jongeren.

Meer dan ooit is ook vandaag het Gentse cultuurlandschap “bij uitstek een open, horizontale netwerkstructuur van verspreide grote en kleine initiatieven, instituten, VZW’s, ateliers, gebouwen, ruimtes, officieel of privé, gesubsidieerd of niet” (Johan Sanctorum in *Ons Erfdeel*, 48 (2005), nr. 2).

Het avontuurlijke Victoria zou als een exponent van deze cultuur kunnen gezien worden, want dit huis heeft de openheid voor diverse artiesten en het opzetten van samenwerkingsverbanden zowat tot zijn waarmerk gemaakt. Niet alleen de succesformule Sierens-Platel, maar ook allerlei sub-groepen zoals Latrinité en The Victors kwamen in de schoot van Victoria tot stand. De avontuurlijke en gevarieerde werking van Victoria wordt hier geanalyseerd door Wouter Hillaert.

In het spoor van Eva Bals Speeltheater ontstonden in Gent ook tal van initiatieven op het vlak van kinder- en jongerentoneel. Els Van Steenberge brengt deze sector in kaart en wijst daarbij op de grote interactie en wederzijdse beïnvloeding van groepjes en individuen.

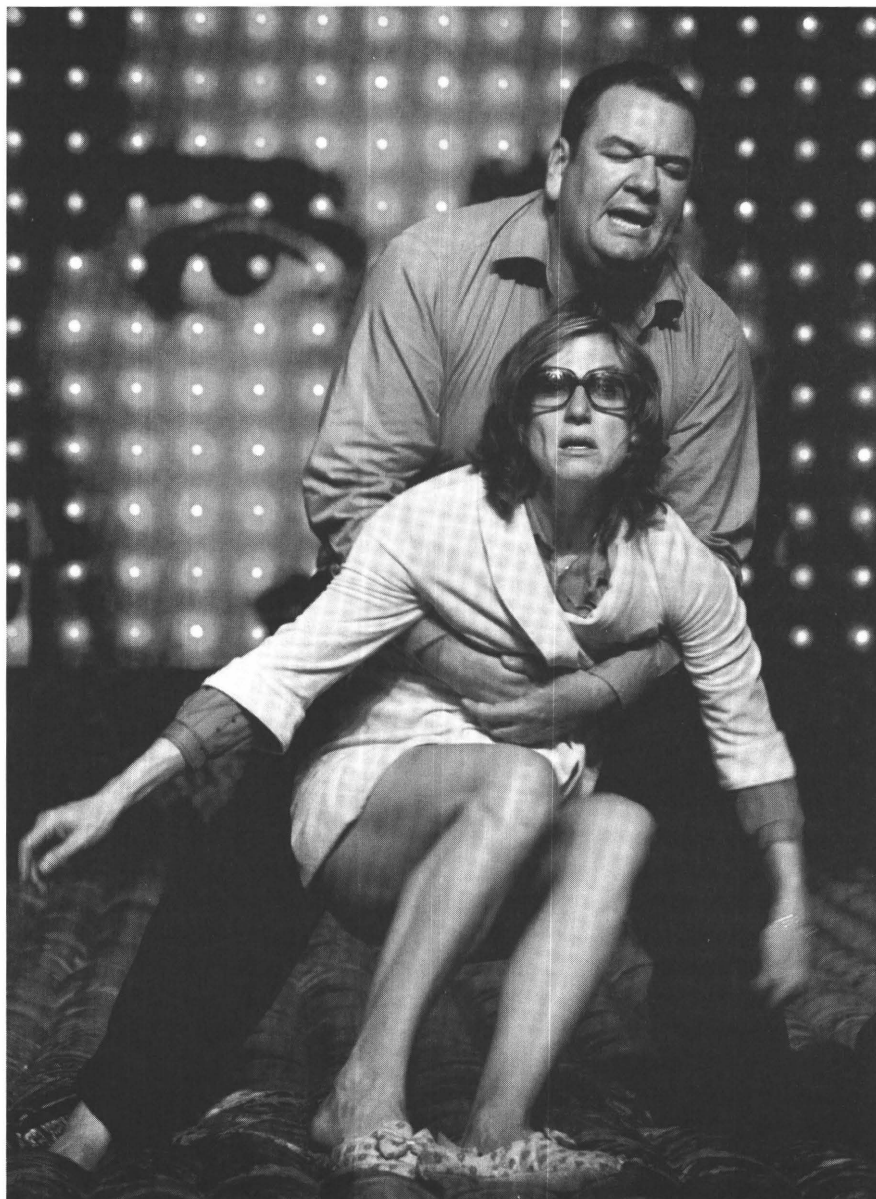
Het DAs theater dat thans in zijn bestaan bedreigd wordt door de halvering van zijn subsidies is op zichzelf het resultaat van de sterke synergie tussen een aantal Gentse theaterlui die op hun beurt ook weer met Vooruit samenwerken. Karel Vanhaesebrouck bespreekt DAs theater en plaatst het heel sterk in de Gentse context.

Een der artiesten die een hoogst persoonlijke theaterstijl ontwikkelde is Erik De Volder. Ook zijn werk kreeg de jongste jaren een extra dimensie door de samenwerking met Dick van der Harst en Het Muziek Lod. Fred Six brengt zijn profiel en artistieke ontwikkeling in beeld.

Het is tekenend voor de belangrijke rol van het Nieuwpoorttheater in het Gentse netwerk dat dit huis in verscheidene bijdragen ter sprake komt. Sedert Geert Opsomer er het roer in handen nam, werd een heel eigen koers uitgezet, die de klemtoon vooral op onderzoek en sociaal-artistieke werking legt. Christel Stalpaert schetst in haar bijdrage de voorgeschiedenis van het Nieuwpoorttheater en analyseert de nieuwe werking en perspectieven.

De uiterst gediversifieerde theaterconstellatie die Gent te zien geeft, kan onmogelijk in één nummer van dit tijdschrift in beeld gebracht worden. Zo heeft het Centrum Vooruit ongetwijfeld een belangrijke plaats in de Gentse theaterconstellatie. Als receptief huis nam Vooruit zowat de functie van de Zwarte Zaal over. Maar net als het Nieuwpoorttheater was het ook vaak een broedplaats voor nieuwe creaties. Het bood ook onderdak aan Blauwe Maandag Cie toen dit gezelschap in Gent neerstreek. Ook Time Festival, het amateurtheater, Tinnenpot en vele kleinschalige initiatieven ontbreken in dit "Gentse" nummer. Ondanks deze lacunes die wellicht in latere bijdragen nog kunnen aangevuld worden hoopt de redactie met dit nummer een beeld te geven van het intense theaterleven en zijn dynamiek in de Arteveldestad.

Jozef DE VOS

De asielzoeker naar Arnon Grunberg door NTGent in de regie van
Johan Simons (Foto: Phile Deprez)